
CONCIO XXX.

THEMA: Dabit percutienti se maxillam:
saturabitur opprobriis.

(Lam. Ierem. III, 30).

IDEA CONCIONIS

PROP. Cordi Iesu satisfaciendum, quia est saturatum opprobriis.

DIVISIO. Est saturatum opprobriis: I. In carne; II. In anima; III. In divinitate.

PARS I. In carne: *a)* Per plagas; *b)* Per sitim; *c)* Per defatigationem.

PARS II. In anima: *a)* Per tristitiam; *b)* Per ingratitude; *c)* Per Patris derelictionem.

PARS III. In divinitate: *a)* Per despectum; *b)* Per blasphemias; *c)* Per lubibria.

Exordium. « In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognovit. In propria venit, et sui eum non receperunt » (1). His duobus versiculis exprimitur summa ingratitude humane adversus Christum, redemptionem e coelo, populo suo largientem. Et revera. Descendens de coelis, mundum ingreditur, cuius Dominus est per creationem; sic veniens in propria. Deinde non naturam angelicam, nec corpus coeleste assumens, sed naturam humanam, factus homo, de Adam nascitur, quem creando, ad sui imaginem efformaverat, ut divinitatis esset placida mansio; et sic specialius venit in propria. Tandem ex semine Abrahae ortus, quem inter gentes elegerat ad populum sibi acceptabilem constituendum, specia-

(1) IOANN. I, 11.

lissime venit in propria, in media nempe natione Iudaeorum apparens, cui singularis de adventu Salvatoris saepe data fuerat promissio. Tamen sui, cives nempe, non receperunt eum, sed opprobriis saturatum, morti turpissimae tradiderunt. Facinus Iudaeorum nefandum, non pauci christiani pravi patrare conantur, et, quoad ipsos spectat, ita opprobria in Christum renovant, ut sint revera « rursus crucifigentes Filium Dei » (1).

Ad debitam ergo satisfactionem SS. Cordi pro tot tantisque iniuriis reddendam, meditemur tanti criminis gravitatem; ad quem finem haec a me statuitur

Propositio. *Cordi Iesu satisfaciendum, quia saturatum opprobriis.*

Innumera opprobria sustinuit SS. Cor, totius vitae suae mortalis decursu; sicut nunc innumera sustinet in vita Eucharistiae. Quia tamen deprecatio XXIII, de qua in praesenti disserimus, non distinguit, sed utraque videtur complecti, de omnibus faciendus nobis est sermo. Nam haec opprobria, si ex parte exprobandum considerentur, semper sunt ab hominibus illata; quos tamen SS. Cor amore constanti prosequitur. Si vero ex parte exprobrati, eadem est persona in Eucharistia exprobrata quae tunc fuit in passione. Solum quoad modum, aliqua extat differentia; tunc enim ludibria sustinuit passibile, nunc autem impassibile sustinet. Ut ergo omnia genera opprobriorum amplectatur propositionis expositio, dico Cordi Iesu satisfaciendum, quia saturatum opprobriis.

Divisio. I. *In carne*; II. *In anima*; III. *In divinitate.*

PARS I. — IN CARNE.

Quamvis non sit adaequatum vocabulum « opprobrium » ad carnis passionem significandam, tamen gratia amplioris divisionis sumo. Quae quidem opprobria carni SS. Redem-

(1) *Ad Hebr.* VI, 6.

ptoris inferenda, aspiciens Isaias per visum, quasi enumerare singillatim non valens, ait: « a planta pedis usque ad verticem capitis non est in eo sanitas » (1). Ac si diceret: tam cruciatum, tam excarnificatum, tam distentum, seiunctum et attritum video corpus Salvatoris, ut nulla pars eius, a pede usque ad comam capitis, habeat sanitatem. Praetereamus glaciem frigoris, nascente, toleratam ad Bethlehem, poenas exilii in Egypto, paupertatem Nazareth, famem post ieiunium quadragesimale in monte sustentatam, aliaque huiusmodi; et dolores huius SS. Corporis in passione tantummodo consideremus.

a) Et in primis, plagas. Vere saturatum, quia plene plagatum. Nam caput habuit spinis transfixum et cruentatum; maxillas alapis percussas; dorsum verberibus attritum; humeros, crucis pondere oppressos; manus et pedes clavibus confossos; collum, brachia, carpos, thoracem chordarum et catenarum vinculis constrictos, laceratos; latus lancea vulneratum; totumque corpus uberi aquae et sanguinis sudore elanguens et nuditate exprobratum.

Si hae plagae considerentur ex parte malitiae percutientium, sunt crudelissimae, dicente propheta: « Supra dorsum meum fabricaverunt peccatores » (2). Si ex parte corporis percussi, sunt acerbissimae, propter sensibilitatem exquisitam humanitatis Iesu. Si vero animadvertatur modus, quo plagatus fuit, videntur intolerabiles; « stupebit et sibilabit super omnes plagas eius » (3). Si autem a quibus, haec omnia illata sunt, mirum in modum ad reparandum nos movent.

« Vide, inquit D. Bernardus, quomodo hoc flore rosae floruit optima vitis nostra, rubicundus Iesus. Vide totum corpus, sicubi rosae sanguineae florem non invenias. Inspice manum unam et alteram, si florem rosae non invenias in utraque. Inspice pedem unum et alterum, numquid non rosei? Inspice lateris aperturam quia nec illa caret rosa,

(1) I, 6.

(2) *Psalm.* CXXVIII, 3.

(3) *IEREM.* XLIX, 17.

quamvis ipsa subrubea sit propter mixturam aquae, quia, sicut narrat Evangelista, cum unus militum lancea latus eius perforasset, exivit sanguis et aqua » (1).

b) Deinde, sitim. Etsi his plagis totum corpus, velut attritum esset, hoc tamen extrinsecum fuit, partes internae, proprio adhuc carebant supplicio; at quia SS. Corpus Iesu erat victima holocausti Deo offerenda, oportebat ut integra combureretur igne tribulationis, sicut igne charitatis integra comburebatur. Ideo « contendunt passio et charitas; ista ut plus ardeat; illa ut plus rubeat » (2).

Labia, lingua, fauces et viscera aruerant, ut David praedixerat: « aruit, tamquam testa, virtus mea, et lingua mea adhaesit faucibus meis » (3); ideoque sitim magnam contraxit, tum ex abundantissimo sudore, tum ex copiosissima sanguinis effusione, tum denique ex acerbissimis cruciatibus. Quae sitis ita urens fuit et torquens, ut Christum obstrinxit, in cruce sublatum, ad clamandum: *sitio!* ut consummaretur Scriptura quae hanc sitim praedixit: « Et in siti mea potaverunt me aceto » (4). « Cum ab immanibus Iudaeis, omnis in Christum expleta esset impietas, nec quidquam iam ad summam crudelitatem reliquum esset, ad extremum caro Christi sanctissima proprium quiddam ac naturale rursus patitur. Multis enim ac variis doloribus exsiccata, siti torquetur. Graves siquidem dolores magnam, ad sitim commovendam, vim habent, naturali quodam et inexplicabili calore humidum consumentes et igneis ardoribus praecordia urentes » (5).

c) Sed nec sic totum omnino corpus cruciatur. Sunt enim quaedam partes plus interiores et velut impenetrabiliores, ad quas nec plagae, nec sitis pervenerunt, sicut pulmones, cor, venae et arteriae, nervi et ossa, quae potissime cruciata sunt, maxima, quam sustulit, totius passionis via, defatigatione. Et

(1) *Lib. de passion. Dom. cap. XLI.*

(2) D. BERNARD. loc. cit.

(3) *Psalm. XXI, 16.*

(4) *Psalm. LXVIII, 22.*

(5) S. CYRILLUS ALEX. lib. XII, *Comment. in Ioann.*

revera quia cordis officium est, per suam dilatationem et compressionem, sanguinem per venas in singulas corporis partes distribuere, cum hic motus sit violentus, cursus fit irregularis, ideoque totum corpus defatigatur et torquetur. Similiter nervi et ossa onerantur et torquentur. Idcirco Iudaei: « exeuntes invenerunt hominem Cyreneum, nomine Simonem; hunc angariaverunt, ut tolleret crucem eius » (1). Ita erat Iesus sanguine exhaustus, fatigatus et exanimis, ut ter super faciem ceciderit a praetorio ad Calvarium.

PARS II. — IN ANIMA.

Totum se Christus in holocaustum Patri obtulerat; totum ergo comburi oportebat igne tribulationis; itaque passio eius non modo fuit exterior in carne, sed interior in anima vere opprobriis saturata: « Repleta est malis anima mea » (2). Super quod glossa: « non vitiis, sed doloribus, quibus anima carni compatitur, vel malis, scilicet, pereuntis populi compatiendo ». Quae mala ad tria reducimus.

a) Ad tristitiam. « Tristis est anima mea usque ad mortem » (3). « Mortifera tristitia animus meus undequaque obsessus est; dolores mortis in animum meum penetrarunt; circumdederunt me dolores mortis. Ita vocantur dolores maximi, et quales in procinctu mortis esse solent, quibus non immerito comparatur horror ipse mortis, et quidem tam acerbae, tam ignominiosae » (4).

Plura fuerunt in Christo motiva tristitiae, toto vitae suae decursu. Nequissima caedes infantium Bethlehem, et omnium finium eius a bimatu et infra, secundum tempus quod Herodes exquisierat a Magis; perfidia Scribarum et Phariseorum; odium persequentium; obstinatio civium; desolatio

(1) MATTH. XXVII, 32.

(2) *Psalm. LXXXVII, 4.*

(3) MATTH. XXVI, 38.

(4) NATALIS ALEX. in hunc loc.

Hierosolymae, ac reprobatio populi Iudaici. Ideo; « ut appropinquavit, videns civitatem, flevit super illam » (1). Sed praesertim tempore passionis, fuga apostolorum, negatio Petri, proditio Iudae traditoris, et dolores Virginis Matris suae innocentissimae, et calix, quem dedit Pater, amarissimus, quemque bibiturus erat totum, tristitia magna affecerunt, ita ut Patri affatus sit: « Pater, si possibile est, transeat a me, calix iste » (2). Nam « delectatio divinae contemplationis ita per dispensationem divinae virtutis, retinebatur in mente Christi, quod non derivabatur ad vires sensitivas, ut per hoc, dolor sensibilis excluderetur. Sicut autem dolor sensibilis est in appetitu sensitivo, ita et tristitia » (3). Unde circumdederunt me dolores mortis.

b) Ad ingratitudinem. Ingratitudo, quae proprie nominatur ex gratitudinis defectu, est speciale peccatum; sicut gratitudo vel gratia est quaedam specialis virtus. Huius autem peccati Iudaei rei facti sunt, cum beneficiis, a Christo collatis, ingrati, eorum datorem spreverunt: « Audite, coeli, et auribus percipe, terra, quoniam Dominus locutus est. Filios enutrivit et exaltavi; ipsi autem spreverunt me » (4). Per Isaiam ait: « quid est quod debui ultra facere vineae meae et non feci? » (5). Gratia et veritas per Iesum Christum facta est; et tamen « videbat Dominus in civitate iniquitatem et contradictionem, et extendebat manus suas ad populum non credentem et contradicentem » (6).

De ingratitudinis gradibus scribit D. Thomas: « Primus ingratitudinis gradus est, ut homo beneficium non retribuatur; secundus est ut dissimulet, quasi non demonstrans se beneficium accepisse: tertius et gravissimus est quod non recognoscat, sive per oblivionem, sive quocumque alio modo; et quia in affirmatione opposita intelligitur negatio, ideo ad pri-

(1) LUC. XIX, 41.

(2) MATTH. XXVI, 39.

(3) D. THOM. *Summ. Theol.* part. III, q. XV, a. 6.

(4) ISAI. I, 2.

(5) V, 4.

(6) D. AUGUST. *In psal.* LIV.

mum ingratitudinis gradum pertinet, quod aliquis retribuatur mala pro bonis; ad secundum, quod beneficium vituperet; ad tertium quod beneficium quasi maleficium reputet » (1). Omnes hi gradus in Iudaeis fuerunt, et Iesus de eis reprehendit: « multa bona opera ostendi vobis ex Patre meo; propter quod eorum opus me lapidatis? » (2). Super quod Augustinus: « Tanta opera bona, inquit, ostendi vobis; propter quod horum me vultis occidere? Pertulit omnes infirmos eorum, curavit omnes languidos eorum, praedicavit regnum coelorum, non tacuit vitia eorum, ut ipsa potius eis displicerent, non medicus a quo sanabantur. His omnibus curationibus eius ingrati, tamquam multa febre phrenetici, insanientes in medicum qui venerat curare eos, excogitaverunt consilium perdendi eum » (3). Agnoscat et christianus quam partem ingratitudinis habeat adversus Dominum!

c) Ad Patris derelictionem. Haec procul dubio fuit crudelissima passionum, quas pro nobis Iesus pertulit. Praenuntiata fuerat haec interna Cordis Iesu desolatio: « Deus meus, Deus meus, respice in me, quare me dereliquisti? » (4) Unde ut impleretur praedictum, ait Iesus: « Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? » (5). « Voce magna clamavit, ut vocis contentione, non solum doloris acerbiter testaretur, sed ex potestate et voluntate, non ex infirmitate, se mori significaret. Ideo clamavit Iesus voce magna dicens: Deus meus, Deus meus ut quid dereliquisti me? Cur me persecutorum saevitiae, tormentorum omnium acerbiter dereliquisti, omnibus solatiis destitutum, externo, interno, corporis, animi, sive a ratione humana, sive a visione beatifica, sive ab ipsa divinitate mea derivantibus? Cur consolationem suspendisti et omnes fluctus tuos induxisti super me? » (6).

(1) II^a II^{ae}, q. CVII, a. 2.

(2) IOANN. X, 32.

(3) *In psalm.* LXIII.

(4) *Psalm.* XXI, 2.

(5) MATTH. XXVII, 46.

(6) NAT. ALEX. in hunc loc.

PARS III. — IN DIVINITATE.

Ipsam divinitatem SS. Cordis Redemptoris attingit malitia exprobandum. Non quod opprobria, carni et animae illata, sint minoris gravitatis, cum caro sit et anima hypostatis divinae, sed quia haec fuerunt directe humanitati inflicta, indirecte autem Divinitati. Fuerunt tamen quidam ex Iudaeis, divinitatem Iesu malitiose exprobrantes, et deridentes, despicientes et blasphemantes, quae opprobria charitatis gratia triplici etiam aspectu considerabimus.

a) Primo per despectum: « In propria venit, et sui eum non receperunt »: idest in mundum a se conditum, quasi in domum suam venit, et sui domestici et cives, homines ab ipso creati, non receperunt velut Dominum et redemptorem a Patre missum, sed e contra despexerunt, uti David praedixit: « Tu vero repulisti et despexisti; distulisti Christum tuum » (1). Cum vero Iudaei primi Christum despexissent ingrati, de despectu arguit eos D. Petrus dicens: « hic est lapis, qui reprobatus est a vobis aedificantibus, qui factus est in caput anguli » (2). Pravum Iudaeorum exemplum imitantur nonnulli etiam nunc christiani, agnoscentes revera Iesum et audientes clamantem: « fili mi, praebe cor tuum mihi »; sed tamen aspernantes, ut ad idola sua et concupiscentias convertantur.

b) Per blasphemias. Blasphemia, quae est locutio contumeliosa in Deum, nequit in ore sanctissimo Iesu concipi. Et tamen vere blasphemantes, contra creditum blasphemum consurgere intendentes, sustulerunt Iudaei lapides, ut lapidarent eum, velut reum blasphemiae, cum intelligerent eum sibi divinam adscribere potestatem et naturam, ut dicit Augustinus (3). « De bono opere non lapidamus te, sed de blaspe-

(1) *Psalm.* LXXXVIII, 39.(2) *Act. Apost.* IV, 11.(3) *Tract. XLIX in Ioann.*

mia » (1). Non ob aliquod bonum opus quod feceris, sed ob blasphemiam, quia tu, homo cum sis, ex carne et sanguine compositus, sicut caeteri, facis teipsum Deum, te Deo dicis aequalem, teque cum aeterno Patre unum esse. Item: « Princeps sacerdotum scidit vestimenta sua dicens: blasphemavit! » (2). Sed quare? Quia Iesus dixerat: « Amodo videbitis Filium hominis sedentem a dexteris Dei, et venientem in nubibus coeli » (3). Hoc est vere blasphemare, Filium Dei blasphemum appellare.

Vere de eis scripsit Isaias: « Vae genti peccatrici, populo gravi iniquitate!... dereliquerunt Dominum, blasphemaverunt sanctum Israel » (4). Nam et velaverunt eum, « et percutiebant faciem eius... et alia multa blasphemantes dicebant in eum » (5). Pendens in cruce, a crucifigentibus blasphematur: « praetereuntes autem blasphemabant eum » (6). Et etiam « unus de his, qui pendebant, latronibus, blasphemabat eum » (7).

c) Tandem per ludibria. « Omnes videntes me deriserunt me; locuti sunt labiis, et moverunt caput » (8). Et sic adimpletum est. « Et velaverunt eum, et percutiebant faciem eius, et interrogabant eum, dicentes: prophetiza quis est, qui te percussit » (9). « Praetereuntes autem blasphemabant eum, moventes capita sua, et dicentes: Vah! qui destruis templum Dei, et in triduo reedificas illud, salva teipsum; si Filius Dei es, descende de cruce » (10).

« Iesus crucifixus etiam nunc et ad finem usque saeculorum blasphemis, ludibriis, contemptui impiorum expositus est. Scandalum est iis, qui carnis dumtaxat oculis, illum in-

(1) *IOANN.* X, 33.(2) *MATTH.* XXVI, 65.(3) *Ibid.* v. 64.(4) *I.* 4.(5) *LUC.* XXII, 65.(6) *MATTH.* XXVII, 39.(7) *LUC.* XXIII, 39.(8) *Psalm.* XXI, 8.(9) *LUC.* XXII, 64.(10) *MATTH.* XXVII, 39.

tuentur. Summus Sacerdos, qui vult destruere templum Dei, Salvator, qui non salvat semetipsum de cruce descendens, Filius Dei crucifixus et mortuus in cruce inter duos latrones; haec sunt, quae Iudaeos et impios quosvis offendunt. Summus vero Sacerdos, qui veteres figuras umbrasque dissipat, ut religionis stabiliat veritatem, et sanctuarii coelestis fit Pontifex; Salvator, qui mortem subit, ut sit victima salutis omnium hominum; Filius Dei, qui potentiam suam includit in cruce ut fidei iustitiam constituat; haec sunt quae verus christianus adorat, haec in quibus confidit » (1).

Consequentia. Ergo Cordi Iesu satisfaciendum. Modus autem exponitur a D. Thoma dicente: «quod satisfactio debet esse talis, per quam aliquid nobis subtrahamus ad honorem Dei; nos autem non habemus nisi tria bona; scilicet, bona animae, bona corporis, et fortunae, scilicet exteriora. Ex bonis quidem fortunae subtrahimus aliquid nobis, per eleemosynam; sed ex bonis corporalibus per ieiunium: ex bonis autem animae, non oportet quod aliquid subtrahamus nobis quantum ad essentiam, vel quantum ad diminutionem ipsorum, quia per ea effimur Deo accepti, sed per hoc quod ea submittimus Deo totaliter, et hoc fit per orationem ».

Competit etiam iste numerus ex parte illa, qua satisfactio peccatorum causas excidit, quia radices peccatorum tres ponuntur (2): concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum, et superbia vitae; et contra concupiscentiam carnis, ordinatur ieiunium; contra concupiscentiam oculorum, eleemosyna; contra superbiam vitae, oratio, ut Augustinus dicit.

Competit etiam quantum ad hoc, quod satisfactionis est peccatorum suggestionibus aditum non indulgere; quia omne peccatum, vel in Deum committimus, et contra hoc ordinatur oratio; vel in proximum, et contra hoc eleemosyna; vel in nos ipsos, et contra hoc ordinatur ieiunium » (3).

(1) NAT. ALEX. in hunc loc.

(2) I Ioann. II.

(3) IV Sentent. Dist. XV, a. 4, q. III.

Affectus. O Cor Iesu opprobriis saturatum! Vere tu misericordiosissimus Deus, qui vulnera et languores et tristitiam et omnem despectum, quibus ego eram dignus, super humeros suscepisti et pertulisti. Vide, Pater coelestis, tunicam filii tui. Heu fera pessima devoravit eum. Voravit ignis crudelitatis, dentes peccatorum, fauces odii. Inspice, o homo, Iesum, ecce non inest ei species neque decor. « Quae sitis quid emerit Christus? Videte quid dederit » (1). « Agnosce, o homo, quam gravia sunt vulnera, pro quibus necesse est Dominum Christum vulnerari. Si non essent haec ad mortem et mortem sempiternam, numquam pro eorum remedio, Dei Filius moreretur » (2).

Deprecatio. Domine Iesu Christe, qui ineffabiles Cordis tui divitias Ecclesiae tuae novo beneficio aperire dignatus es, concede ut huius sacratissimi Cordis amoris respondere, et iniurias eidem afflictissimo Cordi, ab ingratis hominibus illatas, dignis obsequiis rependere valeamus. (Ex. P. Colombière).

(1) August.

(2) Sermo III. in Nat. Dom.

